

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

NATIONAL UNIVERSITY
«YURI KONDRATYUK POLTAVA
POLYTECHNIC»

МАТЕРІАЛИ

V Міжнародної науково-практичної конференції

«РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ
В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ
ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

23 листопада 2023 року

м. Полтава

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет прикладних наук (Литва)
Інститут транспорту та телекомунікацій (Латвія)
«1 грудня 1918 р.» Університет Альба Юлія (Румунія)
Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Луцький національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Головне управління Державної казначейської служби України у Полтавській області

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали V Міжнародної науково-практичної
конференції**

23 листопада 2023 р.

Полтава
2023

УДК 336.7 (06)
М.34

Редакційна колегія:

С. В. Онищенко, д.е.н., професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права; С. Б. Єгоричева, д.е.н., професор; В. А. Кулик, д.е.н., професор; Л. О. Птащенко, д.е.н., професор; О. С. Вовченко, к.е.н., доцент; Л. А. Свистун, к.е.н., доцент; Ю. С. Худолій, к.е.н., доцент.

М.34 Розвиток фінансового ринку в Україні: загрози, проблеми та перспективи: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, 23 листопада 2023 р. Полтава: НУПП, 2023. 149 с.

ISBN 978-966-616-184-3

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розглядаються актуальні проблеми та перспективи розвитку економічних відносин на ринку фінансових послуг у контексті світового досвіду та українських реалій; теоретичні та методичні аспекти забезпечення безпеки фінансового ринку України в умовах нестабільного економічного середовища; шляхи та методи управління фінансами суб'єктів підприємництва; проблеми обліку і оподаткування підприємств; сучасні тенденції та проблеми грошово-кредитного ринку України. Участь у конференції взяли науковці та практики з Баку, Бамберга, Сучави, Таллінна, Берегового, Вінниці, Донецька, Житомира, Ірпеня, Києва, Луцька, Одеси, Полтави, Сум, Ужгорода.

Призначений для фахівців фінансового ринку, працівників фінансової сфери, науковців, викладачів, слухачів та студентів.

УДК 336.7 (06)

ISBN 978-966-616-184-3

© Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка

Жердецька Лілія Вікторівна ВИКОРИСТАННЯ МАКРОПРУДЕНЦІЙНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	68
Бабець Валентина Андріївна, Худолій Юлія Сергіївна ОБЛІКОВА СТАВКА ЯК ІНСТРУМЕНТ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	69
Біленька Ілона Віталіївна ТЕНДЕНЦІЇ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	71
Вовченко Оксана Сергіївна, Оленич Валерія Павлівна НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ РІВНЯ ІНФЛЯЦІЇ В УКРАЇНІ	73
Волкова Неля Іванівна, Кривоніс Юлія Михайлівна СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	75
Дзюба Павло Миколайович СУТНІСТЬ ТА ОЗНАКИ ПРОБЛЕМНОГО БАНКУ	78
Кабар Катерина Валеріївна УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ БАНКІВ В УМОВАХ КРИЗИ	80
Олексюк Олександр Леонідович БАНКІВСЬКЕ КРЕДИТУВАННЯ ЯК ДРАЙВЕР РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ	82
Слинько Ярослава Володимирівна ГРОШОВО-КРЕДИТНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	84
Соловей Олександр Іванович РОЗВИТОК НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ	86
Турченко Марина Михайлівна РОЛЬ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ У ПРОЦЕСАХ ЗАХИСТУ КОРИСТУВАЧІВ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ВІД ШАХРАЙСТВА ТА КІБЕРАТАК	87
Худолій Юлія Сергіївна, Добропас Анастасія Володимирівна, Ковальов Володимир Володимирович АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	89
Худолій Юлія Сергіївна, Дуброва Катерина Олександрівна ІНФЛЯЦІЙНЕ ТАРГЕТУВАННЯ В СИСТЕМІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ	91
Чиж Наталія Михайлівна РОЛЬ БАНКІВ У ФІНАНСОВІЙ СТАБІЛЬНОСТІ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА ВИКЛИКИ	93

СЕКЦІЯ 4. УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

Yusifov Elshad Masim, Fatahov Izmir Velimet, Yagubzada Ziyafat Hikmat IMPROVEMENT OF QUALITY MANAGEMENT SYSTEM IN CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES	95
Варцаба Віра Іванівна ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	97

прогноз інфляції на кінець 2023 року з 10,6% до 5,8%. Основний чинник цього перегляду – вплив високих врожаїв на динаміку продовольчих цін. Водночас НБУ підвищив прогноз інфляції на 2024 рік – з 8,5% до 9,8%. Пришвидшення зростання цін у наступному році зумовлюватиметься низькою цьогорічною базою порівняння для вартості продовольчих товарів, збереженням тиску на витрати бізнесу через перегляд припущення щодо безпекових ризиків, збільшенням зарплат та прискоренням зростання адміністративно-регульованих цін [3]. Ідеальною метою є досягнення інфляції на рівні нижче 2% на рік – саме такий рівень був визначений як прийнятний у багатьох країнах світу, включаючи Україну.

Зараз, коли немонетарні фактори стали домінуючими в інфляційному процесі, а монетарна трансмісія вбачається вразливою [4], доцільними заходами для оптимізації рівня інфляції можуть бути: розвиток фінансового посередництва, в тому числі ринків кредитування та державних облігацій; забезпечення гривневої ліквідності у реальних інвестиційних проектах; удосконалення фіскальної політики на основі співпраці НБУ з урядом; відновлення виробничого потенціалу країни; зниження критичної залежності від імпорту; боротьба з безробіттям і корупцією. За оптимального рівня інфляції буде можливим збереження купівельної спроможності, залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, заохочення ефективного виробництва, підтримання довіри до національної валюти та фінансової системи загалом.

Література

1. Індекс інфляції в Україні 2023. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation>.
2. Національний банк очікує на інфляцію 5-6% у 2020-2022 рр. та пожвавлення економіки після завершення карантину. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ochikuye-na-inflyatsiyu-5-6-u-2020-2022-rr-ta-pojvavlennya-ekonomiki-pislya-zavershennya-karantinu>.
3. Інфляційний звіт, жовтень 2023 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-jovten-2023-roku>.
4. Данилишин Б. Керованість інфляцією: наслідки для повоєнного суспільства. Українська правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/14/693781/>.

УДК 336.74

Волкова Неля Іванівна,
кандидат економічних наук, доцент
Кривоніс Юлія Михайлівна,
магістрантка

Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)

СТРУКТУРНА МОДЕЛЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Розвиток сучасної банківської системи України відбувається в умовах економічної, політичної нестабільності у країні та світі. Кризові умови розвитку викликають необхідність розробки якісного методологічного та прикладного базису формування кредитної політики, яка виступає одним з інструментів діяльності комерційного банку і значно впливає на його фінансові результати.

Актуальність теми викликана тим, що формування і реалізація ефективної кредитної політики дозволить збільшити рівень прибутковості діяльності комерційного банку, якість його кредитного портфеля та рівень задоволення потреб клієнтів у кредитних ресурсах.

Дослідженням проблем формування і реалізації кредитної політики банку багато уваги приділяють як іноземні науковці, так і вітчизняні, серед яких: Прокопенко І. Ф.,

Гопін В. І., Соляр В. В., Владичин У. В., В. Буса та інші. У працях цих вчених розглянуто окремі аспекти формування та реалізації кредитної політики банку, однак існує необхідність дослідження особливостей її формування в умовах економічної і політичної нестабільності.

Метою роботи є розробка структурної моделі кредитної політики комерційного банку на основі функціонального групування її елементів.

Кредитування є одним із найбільш прибуткових видів операцій банку і залежить від великої кількості внутрішніх та зовнішніх чинників: коло клієнтів, партнерів, обсяг банківських резервів, вдосконалення та розширення видів банківських продуктів, методів кредитування, посилення кризових ситуацій в економіці. При цьому зворотним боком цього процесу виступає ризикованість кредитних операцій, висока конкуренція на кредитному ринку, що призводить до зростання збитковості комерційних банків.

Внаслідок цього зростає потреба в теоретичному осмисленні та формуванні кредитної політики, що виступає одним з інструментів, який є необхідним для вирішення завдань з оптимізації кредитних ризиків, для визначення основних напрямів діяльності комерційного банку в умовах економічної та політичної нестабільності і прогнозування можливих майбутніх реалій кредитного ринку.

Не зважаючи на всі негативні фактори, у розвитку вітчизняного банківського сектора спостерігається поживлення. Обсяги процентних доходів від корпоративного кредитування за січень-травень 2023 р. були на 23% вищими, ніж за цей же період 2022 р. Це пов'язано з тим, що кредити у 2023 р. надаються за ставками, які є вищими за кредитні ставки у 2022 р. та спостерігається зростання обсягів кредитного портфеля банків. Процентні доходи від кредитів бізнесу складають близько чверті всіх процентних доходів банків. Більш як 20% процентних доходів від корпоративного кредитування банки отримують в рамках державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» з бюджету [1].

Для того, щоб підтримати кредитний процес банків, необхідно при формуванні та проведенні кредитної політики враховувати особливості діяльності суб'єктів господарювання на макrorівні (держава) та мікрорівні (комерційний банк, підприємство) за такими параметрами: функціональне призначення; система взаємовідносин між інституційними одиницями, ресурсна база, форма кредиту тощо.

Головними принципами формування кредитної політики банків виступають:

1. Концентрація кредитування на платоспроможних клієнтах – спрямована на зниження кредитного ризику, більш ретельного відбору майбутніх позичальників, формування сталої клієнтської бази, моніторингу кредитного ризику;
2. Збалансування кредитного портфеля банку – характеризує необхідність підвищення прибутковості кредитних вкладень, якості кредитного портфеля;
3. Підтримка ліквідності балансу на прийнятному для банку рівні – означає відповідність вимогам НБУ, здатність відповідати за своїми зобов'язаннями;
4. Поділ принципів кредитування на корпоративний та роздрібний бізнес – визначає необхідність урахування специфіки кредитування юридичних та фізичних осіб у сумах кредитування, принципах оцінки кредитоспроможності, вимог до позичальників.
5. Планування та прогнозування кредитної діяльності та її результатів, тобто врахування різних екзогенних та ендогенних факторів з метою досягнення цілей банку [2].

Найважливішим моментом для формування оптимальної для банку кредитної політики є визначення її структури, що представляє певний набір елементів, взаємодія яких характеризує методи досягнення кредитних цілей банку.

Групування структурних елементів кредитної політики за функціями дозволяє розробити структурну модель такої політики банку. Структурна модель кредитної політики банку (рис.1) представлена чотирма групами елементів, які пов'язані між собою [3].

Рис. 1. Структурна модель кредитної політики комерційного банку

Перша група елементів пов'язана з визначенням загальних положень кредитної політики, тобто встановленням основних цілей та завдань кредитної діяльності, а також методів їх досягнення.

Друга група характеризує процедурні елементи, що відбивають процес реалізації кредитної діяльності банку і направлені на спрощення та оптимізацію процесу оформлення та видачі кредиту. Включають встановлення всіх необхідних документів для розгляду кредитної заявки по кожному виду кредиту і категорії позичальника. Важливою складовою є забезпечення повернення кредиту.

Третя група елементів дозволяє здійснювати контроль за повним та своєчасним виконанням зобов'язань позичальників перед банком. Дані елементи підтверджують необхідність формування кредитної політики і надають інформацію для проведення при необхідності її модифікації.

Четверта група елементів спрямована на забезпечення безпеки кредитної діяльності та врахування різних видів ризиків. Вони тісно взаємодіють з адміністративними елементами, а саме є їх похідними.

Кредитна політика як складова банківської політики є багатоаспектною категорією, що включає сукупність елементів, які тісно взаємопов'язані між собою за функціональним призначенням. Для підвищення ефективності діяльності банку необхідно, щоб тісний взаємозв'язок та взаємообумовленість елементів кредитної політики визначалися стратегією діяльності банку та враховували порядок їх взаємодії у зв'язку з похідними та визначальними детермінантами.

Література

1. Звіт про фінансову стабільність. Червень 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/FSR_2023-H1.pdf?v=5.

2. Жаворонок А.В. Проблеми вдосконалення механізму банківського кредитування як засобу стимулювання розвитку ринку кредитних послуг в Україні. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1(38). С. 196–201.

3. Крухмаль О. В., Васильчук А. Ю. Особливості формування кредитної політики банками України. *Ефективна економіка*. 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/75.pdf.